

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenként négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábas sorért először 7 kr, másodsor 6 kr, harmadsor 5 kr. o. é. minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Elkészítés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás!

Lapunk közelebbi számával a második félévifolyamba menvénát, tisztelettel kérjük fel t. olvasóinkat előfizetéseik megtételére.

Előfizetési ár félévre . . . 6 ft.

„ évnegyedre . . . 3 ft.

„ egy hóra . . . 1 ft.

Az előfizetési pénzek bérmentve Stein János középüti könyvkereskedésébe küldendők.

M.-Vásárhely, június 30-kán 1861.

(D) El- vagy jobban mondva, újra kezdődik-e a Királyhágón inneni részekben is az adó-hadjárat? Megindulnak-e itt is a hadsapatok, melyek a népet részint kiélik, részint demoralizálják, mindenestre pedig elvegyék annak nyugalma s előkészítések talán az anarchiát, mely ha az országra nézve veszélyes, bizonyosan még kevésbé fog az uralkodásra üdvet hozni?

A sereg zömével, tudunkra, még eddig csak fenyegetnek, de mint előcsapat már megindultak a nép előtt legnagyobb gyűlöletben álló finánczok, követelve mindenfelé a kereset- és fogyasztási adót s egyéb illetékeket, melyeket a magyar polgári érzék tizenkét keserves évi gyakorlat alatt is még megismerni, megtanulni nem tudott.

Sőt e zöld kabátos investigatorok megtámadják a természetet, meg az adózott föld productumát, s miután a nép híven az uralkodói szóban, s remélvén az alkotmányos szabadság visszatértét, hitte egyszersmind azt is, hogy az erőszak következményei jövőre szintén elenyésztek, s birtokát oly terménnyel veté be, mit az Isten el nem tiltott, sőt teljes diszlekedés indulni engedett, értjük a jó magyar dohányt: neki indultak a nép nyugalma háborítói s követelik, hogy mindenki elültetett s szépen diszlo dohányterményét tépje ki, s követelik most, midőn a földet már más terménnyel hasznosítani nem lehet, követelik most azt, a mivel eddig mélyen hallgattak.

Igy folynak a vonagló rendszer halálrugásai; még ébredni akar, s nem hallja, hogy egész Európában meghuhták már a halálharangot.

A finánczok e megmozdulásából sejtethni, hogy érzik hátuk megett a szintén megmozdítandó nagyobb erőt.

A kormányzékthől is jöttek már a törvényhatóságokhoz leiratok, melyek előpostái a katona-brachiumnak; és tagadhatlanul nagyon sürgősnek látszik az adókérdés a rajtunk jogilag kívül eső de még mind reánk nehezkedő osztrák kormányra nézve, hogy a még neki kedvező formalitásokat is mellőzve, egyenest a brachiumon akarja kezdeni, s az egyszerű elégtétel helyett terrorizálni is kíván.

Mi soha sem mondjuk azt, hogy ez év adója fizetetlen maradjon; kérdésen kívül az állam életében nincs oly időköz, mely alatt annak pénzügyi-ségelei ne legyenek. Azonban ha az uralkodás a jog igazságos útjára kíván térni, siettesse az országgyűlés constituálását, siettesse jogaink s alkotmányunk teljes visszaállítását, és az országgyűlés fog módot találni, hogy az állam alapos szükségéi fedezve legyenek, fog módot találni, hogy bizonyos határokig az adótartozásokat is befizesse a nemzet. És a nemzet, mely most csak a durva erőszaknak engedve hagyja magát mindenből kizsákmányoltatni azon elégtételért, hogy e nyilvános erőszak elől undorral fordul el a művelt világ közvéleménye: akkor, ha az állam szükségletei felett jövőre és multra nézve az országgyűlés határozott, bizonynyal jószántából lesz kész mindazt feláldozni, a mit most az erőszaknak oda engedni kénytelen.

Ki kell azonban mondanunk, hogy mi a Királyhágón inneni részekben a katona-brachium kiszállását kétszeres erőszaknak tekintjük, mert a mi erőtlén régi országi állapotunkból kifolyt sérelmünk volt az, hogy itt az adó felszedését, nyilvános jogaink daczára, eddig sem a politikai hivatalok kezelték, de az egyenest a perceptoralis körbe tartozott, s a túl

késétt adó katona-executorok által szedettet fel, kiknek részére élelem és ugynevezett patkópénz fizetett a késlekedők által. Következésképp, hogy az alkotmányos tisztviselők a törvénytelen adó behajtására nem elegendnek, ezt annál jogosabban teszik, mert még a törvényes adó behajtására sem elegendtek soha az osztrákhat alatt, s csak a mult évtizedben kezdték az ország rendi visszakövetelni a politikai igazgatás ezen jogát, melynek nem érvényesítése most a tisztviselőket szegzenesére kétszeresen oldozza fel azon adó-felhajtási követelés ellen, melyet különben sem hajthatnának fel hűtlenség büntetése alatt.

Jártak tehát köztünk egyes katona-executorok, ismeri a nép a patkópénzt, de fegyveres brachium, adó hajhászó hadsapatok soha sem jártak hazánkban a mióta az oszmánok adóhajtó csapatjai, azon század barbár maradványaival együtt eltűntek a lát-határról.

Mi most azon szomorú pár századot újra éljük. A Basta kora már nem ismeretlen előttünk, kelle még, hogy a török adóhajtás napjait is újra éljük?

A mi jog fogalmaink szerint az executiot nem előzheti meg a brachium, sőt megfordítva ez csak amaz után történhetik meg. Az adó most magában teljesleg törvénytelen, annak katona executiovali felhajtása szintén az; de a katonai brachium alkalmazása, az executio mellőzésével valóban teljesleg szokatlan és égrekiáltó cselekvény; mert akármely hatalomnak a mig módja van az erőszak nemeiben választani, a szelidebbet választja előbb, s csak aztán folyamodik a végletekhez, ha előbbi eljárása nem sikerült.

Ha Erdély népére katona csapatok küldetnek ki, ez eljárás kétszeresen erőszakos lesz, mert két katona éppen egy a katonai hatalom jelvénye, mint ez, s a brachium a végrehajtó hatalomkar csak akkor alkalmaztatik, midőn a simplex executio repellantott.

Mi azt hiszszük, hogy még a törvénytelen-ségben és executioiban is kellene lenni némi következetességnek, s csak egy országdulónak lehet célja az, hogy a nép teljesleg tönkre jusson.

Egyébiránt jöjjön a minek jöni kell, mi hiszszük, hogy a Királyhágón inneni nép magatartása meg fog felelni a Királyhágón túli nép magatartásának.

A törvénykezési bizottmány

folyó hó 5-kén tartott ülésében Simon Elek b. t. következő javaslatot terjeszte elő, a vagyon-átruházás és betáblázás tárgyában.

„Az országbírói értekezlet által előterjesztett javaslat 21. §-a az ausztriai polgári törvénykönyv mindazon rendeleteit, melyek az 1855-dik dec. 15-ki telekkönyvi rendelettel kapcsolatban állanak, valamely dolog szerzése, vagy elidegenítése módját illetőleg, ideiglenesen az országgyűlés intézkedéseig fenntartandóknak javasolván, miután Magyarhon Királyhágón inneni magyar, és székelyföldi részébe a telekkönyvi intézet behozva nem volt, s a mltsos törvénykezési értekezlet az ausztriai polg. t.-könyvet hatályon kívül téteti, s a hazai törvényeket erejükbe visszahelyezni véleményezte, és miután továbbá elismertette: miként Erdélyben az adóssági követelések biztosítása és elsőbbség végetti betáblázás módja, s az e körüli eljárás honi törvényeink által szabályozva nem volt, szükségesnek tartott, hogy az országbírói értekezletnek felmentett szabálya, mind a vagyon-átruházás, mind pedig az adóssági követelések elsőbbség végetti betáblázása módjára nézve, tekintettel levén az ausztriai törvények uralma alatt e tekintetben tetlegesen létezett eljárásra, oly javaslatba hozandó szabályok által pótolassanak, melyek által a közhittel megrendítése, a magán jogviszonyok sérelme kiküldtessék, annál fogva mind a vagyon-átruházások módja, mind pedig az adóssági követelések betáblázás általi biztosítása, addig is, mig a telekkönyv-intézet az alkotmányos országgyűlés által életbe léptethetnek, egyforma s a hazai törvényekkel megegyező eljárás által rendezve legyen.

Ezen javaslat szerkesztésével a mltsos bizottmány alól irtat méltóztatván megbízni, mielőtt a teendő javaslatot elő-adnám, szükségesnek tartom megemlíteni: miként hazánkban az ingatlan javak örök adás-vévése, s egyéb átruházása, törvényes szerződés felkötése s ezen felül a vevőnek törvényes személy általi ünnepélyes birtokba vezetése által történhetett meg; mielőtt tehát a telekkönyvek be nem hozattak, s ezekkel a betáblázási könyvek kapcsolata nem tétettek, nem is lehetett volna az ausztriai polgári törvénykönyvnek a tulajdon és birtok átruházásáról rendelkező

szabályait, melyek a tartományi táblák, és városi birtok-könyvek létezését mulhatlan feltételezik, alkalmazásba hozni, — de azt a mult rendszer fináncialis tekintetből, hogy az átruházási illetékeket megkapja, mégis megtette a nélkül, hogy ő maga a tulajdoni jog ilyetén módoni átruházása érvényességét elismerte volna.

A jog és vagyon biztonságával megegyezőbb azon hazánk törvényei által megszabott eljárás, hogy ingatlan vagyonok átruházását törvényesszemély általi ünnepélyes birtokba vezetés, beiktatás által történjék meg — s e részben is hazánk törvényei rehabilitáltassanak.

Az adóssági követelések betáblázását illetőleg is szintén ki kell mondanom: miként e tekintetben is az ausztriai polg. t.-könyvek rendelete teljesen mellőzhető; mert a hol telekkönyv behozva, s ezzel a betáblázás összekapcsolva nincs, ott az adóssági követelés betáblázása semmi zálogjogot nem biztosít, hanem csak is elsőbbségi jogot ad a kielégítéshez; ezt a mult rendszer igazságszolgáltatása is így értelmezte, bárha az illetéket éppen úgy beszédte a betáblázott követelések után, mintha azok az ily cselekvény által zálogjogi előnyöket nyertek volna.

Hazánkban a betáblázási könyvek életbe léptetése legelőbb 1772-ben rendeltetett meg; 1792: 2-ik t. czik a betáblázott követeléseknek elsőbbséget ad a be nem táblázottak felett; de sehol a törvény meg nem szabta a módot, mikép kelljen a betáblázás végrehajtásánál eljárni; 1752-ben december 22-kén kelt német miniszteri rendelet a betáblázási könyveket a korábbi mód szerint határozza mindaddig vezetett, mig a telekkönyvi intézet behozatik. Mind ekkor tehát a betáblázások jogi erejét s következményeit csakis a hazai alkotmányos törvények idevonatkozó szabályaiból, nem pedig az ausztr. pol. t.-könyv rendeleteiből lehetvén megmérni, önként következik, miként az adóssági követelések betáblázására nézve csakis oly szabályok javaslatba hozatala szükségesnek, melyek a formát és eljárásmódját megszabják, s mind a feleknek, mind pedig az illető bíróságoknak utatitástul szolgáljanak.

Ezek előrebocsátása után a javaslat a következőkben terjesztetik a méltóságos bizottmány elébe.

Vélemény az ingatlan javak átruházása körüli eljárásról és az adóssági követelések elsőbbség végetti betáblázásáról.

1. §. Ingatlan javak tulajdonának átruházása, addig is, mig a telekkönyvi intézet országgyűlésileg életbe léptetetik, a vevőnek s bármely más jogcimeni birtokba lépőnek törvényes személy általi ünnepélyes birtokba vezetése és a hazai törvények szerinti beiktatása által történhetik meg; a szerzési ügyletnek a nyilvánkönyvekbe beiktatása csak azon esetben végrehajtandó, ha azt a felek kölcsönösen megkivánják.

2. §. Adóssági, kezességi s más egyéb biztosítás végett kiállított okmányok betáblázásának azon törvényhatóság törvényszéke által kell megrendeltetni és végrehajtatni, hol a kötelezettnek javai, melyekre a betáblázás intéztetik, fekszenek.

3. §. Azon betáblázás, mely egyik megye vagy törvényhatóság előtt történt, az adósnak más megyében lévő javaira soha ki nem terjed, még akkor sem, ha azok csak részei vagy tartozmányai volnának azon nagyobb jószágoknak, melyre nézve a betáblázás kéretett.

4. §. A nyilvánkönyvekbe betáblázásra mindenekelőtt szükséges, hogy a jogügyletről szerkesztett és mind a szerződések, mind két tanu által aláírt eredeti okmány a törvényhatósági törvényszék elébe beadassék s a birtokot leköti fél vagy ezen, vagy külön okiratban kinyilatkoztatassa, hogy az okirat bekebelezetésebe beleegyezett; és szükséges még továbbá arról bizonyítványnak is előmutatása, hogy a kötelezett fél a betáblázással terhelendő ingatlan vagyont tetlegesen bírja. Az ily kellekkel ellátott kérvényre a betáblázás az ellenfél kihallgattatása nélkül elrendelendő.

5. §. Ha a követelő a 4. §-ban a betáblázásra nézve előszabott kellekkel ellátott okiratot nem bír ugyan, de a követelést hiteles oklevéllel tudja támogatni s egyszersmind azt is bebizonyítja, hogy követelése az adósnak vagyonbani hanyatlása miatt veszélyeztetve van: ily esetben az illető törvényszék az ellenfél kihallgattatására rövid időt tűzven ki, ha ez uton a követelés alapos okból éppen kétség alá nem hozott, annak betáblázását birtokon belől nem felebezhető végzés által is elrendelheti.

6. §. A betáblázott követelés csődület esetében más hason nemű, de be nem táblázott követelések előtt kielégítési elsőbbséggel bír; korábban betáblázott követelés a későbbben betáblázottat kielégítésére nézve megelőzi; a törvényszékhez ugyan azon napon beadott kérvényre megrendelt betáblázások között az adóslévél kelte határozza el az elsőbbséget.

7. §. A betáblázásnak, hogy törvényes erejű legyen, előbb kell kéretni, mint a csődület iránti folyamodás benyújtatott; később kért és megtörtént betáblázások semmi erővel nem bírnak.

8. §. A betáblázás az adósnak csak ingatlan javaira terjedhet; ingó javakra betáblázást intézni, vagy az ingatlanokra történt betáblázásnak erejét ingókra is kiterjeszteni nem lehet.

9. §. Minden betáblázandó követelésnek határozott summáról kell kiadva lenni, ellen esetben a betáblázás semmi elsőbbséget nem ad.

10. §. A betáblázás végett bemutatott eredeti iromány, a törvényszéki írásban felolvasatván, betáblázottnak végzés által kijelentessék, s ezen végzés az írásnak jegyző-könyvébe iktatassék, s a megtörtént betáblázás a betáblázott irományra feljegyzessék; ezen kívül az okmány az e végre fennálló jegyző-könyvbe szóról szóra beirandó, s a megtörtént betáblázás után az eredeti iromány a kérvényezőnek visszaadandó, s mindezekről az ellenfél is választilag értesítendő.

11. §. A ki valamely betáblázással terhelt vagyont megvesz, addig míg az eladott vagyonra betáblázott követelések kifizetve, vagy a hitelezők megegyezésével biztosítva nincsenek, az eladónak kezéhez a vételárból semmit le ne fizessen, különben a hitelezőknek minden ebből eredhető kárért elégtételi felelősséggel tartozik.

12. §. Ingatlan javak ellen intézett végrehajtás végett beadandó vagy megkereső törvényszékektől átküldendő ítéletek, fizetési meghagyások és végrehajtási végzések betáblázása az illető törvényszék által hivatalból végrehajtandó.

13. §. A kitáblázások csak a betáblázott kötelezőnyek visszaváltásával történhetnek, s ugyan azon törvényhatóságánál teljesítendő, melynél a betáblázás történt; a visszaváltott és a kifizetési elismeréssel ellátott oklevél kitáblázás alkalmával is eredetileg előmutatandó, s a megtörtént kitáblázásról mindkét fél értesítendő.

14. §. Ha a kitáblázandó kötelezőny eltévedt, eredetiben be nem mutathatónak, a kitáblázást sürgető fél az illető törvényszékhez kérvényt adand be, melyhez a hitelezők azon hitelesített elismerését, hogy a kitáblázandó s eltévedt kötelezőny valószínűleg kifizetett, hozzá csatolandja, és a kötelezőny megsemmisítésének és kitáblázásának eszközöltetését kéri; az ily kérelem következtében az illető törvényszék hírlapi kihirdetést tétet, ebben egy évi határidőt tűz, melynek elfolytaig az, kinek birtokában a kihirdetett kötelezőny lenne, a kitáblázást sürgető törvényhatóságnál igényeit bebizonyíthatja; ezen határidő után a kötelezőny megsemmisítettnek jelentetik, s kitáblázása megengedetik.

A javaslat a fennebbi szövegben már befoglalt csekély módosításokkal egész terjedelmében elfogadtatott.

Országgyűlési tárgyalások és hírek.

Mán József máramarosi főispán beszéde.

(Junius 20-án.)

Hogy próbára ne tegyem a méltóságos fő RR. türelmét, röviden fogom előadni, mik azok, melyeket ezen felírásba öhajtok foglaltatni.

Mindenekelőtt megemlíteni akarom a baza integritásának helyreállítását, nevezetesen, hogy Horvát- és Erdélyország s Fiume még ezen országgyűlésre meghívassanak.

Igaz ugyan, vannak sokan, különösen az erdélyi románok közt egy nagy rész, kik azt hiszik, hogy az erdélyi unionalis törvény nem bir erővel és hatállyal, mert ők annak hozatalában részt nem vettek, sem íránta ki nem hallgattak. Szerintük a kolozsvári gyűlésnek nem volt joga más törvényt hozni, mint egyedül azt: mely a népet az alkotmány sáncaiba bevette, és csak egy, az összes nép által választás következtében összegyűlendett országgyűlés határozhatott volna az unió fölött; továbbá, hogy azon törvény soha kihirdetve nem volt, és hogy az teljesedésbe nem ment.

Méltóságos fő RR.! Fáj lelkemnek, hogy én mint román, éppen e kérdésben, melyet erdélyi román testvéreim oly nagyfontosságúnak tartanak magukra nézve és arra oly nagy súlyt fektetnek, nem oszthatom nézeteiket.

En ezen unio kérdését egyedül csak törvényes szempontból tekintve úgy vagyok meggyőződve, hogy nem az a kérdés, hogy kik voltak kihallgatva és kik nem? hanem az, hogy vajon jelentettek-e mindazok a kolozsvári országgyűlésen, kik az addig fennállott törvények szerint arra, hogy a törvények hozatalában résztvegyenek, jogosítva vannak; és miután pozitív tudomásom van, hogy azok mind jelentettek és pedig több meggyőző, ha emlékeztetem nem csak, Kövár- és Fogarasvidékről, ugy Dobokamegyéből román nemzetiségi követek által voltak képviselve az akkori intéstitúció szerint egyedül feljogosított román nemeseik, és ezen meggyőződés szerint az unionalis törvények mindazon kelekkel bírnak, melyekkel törvénynek birtma kell, és nem hiszem, hogy akadhaszon a világ törvénytudásai között csak egy is, ki törvényes szempontból annak ellenkezőjét állítaná.

Az sem áll, hogy azok kihirdetve nem lettek volna, mert a választási törvény által megszabott módon egész Erdélyben megtörtént a pesti országgyűlésre a választás és közöttük több igen jeles és köztiszteltű román egyén volt, kik a törvényhozásban az utolsó percig részt is vettek.

De maguk az erdélyi román testvérek elfogadták az urbériség fölmentéséről szóló törvényt tetleg, mert azon perczen, melyben a robot eltöröltetett, volt földesuraiknak semmi szolgálatot nem tettek, — és így, ha ezen törvény minden kifogáson kívüli törvény, ugy el kell tekint ismerniök azokat is, melyek ugyanazon törvényhozást által hozattak, habár talán ohajtásaiknak meg sem is felelnek, — annál is inkább el kell tekint ismerniök, mert az országgyűlésen volt román követek ezen törvények ellen soha órást nem tettek.

Midőn azonban az unio szentségét elismerem, másrészt erdélyi román testvéreimnek tartozom azzal, miszerint kimondjam, hogy panaszai bár véleményem szerint nem törvényesek, de mindenesetre méltányosak, mert miután ők Erdélyországnak a többségét képezik, megérdemelték volna a többi három testvérmennyiségtől, hogy róluk egy külön törvényeziktek alkossanak, s ne ezen kitéttel "bele értődven a g. n. e. vallásnak is," ugyszólván per tangensem tételessé említsem.

És különösen igazságos erdélyi román testvéreim panaszát a választási törvényben megállapított 8 pfrt magas választási census miatt.

S e tárgyban egyáltalában nem oszthatom mlgs gróf Teleki Domokos azon nézetét, miszerint Erdélyre a magyar választási törvény nem alkalmazható, mert Erdélybe az urbér behozva nem lévén soha — a birtokmennyiség tisztában nines.

Mert igaz ugyan, hogy az urbér soha a törvény által be nem vétetett, de bevitetett a kormány által a törvényen kívül, és biztosan tudom, hogy legalább 1848 előtt tudva volt, hogy hány antiqua és hány nova sessio van minden faluban, és bár a birtokos nem tartozott az urbér respektábi, mégis a francia nagy háboru alatt a subsidium és a természetnybeni adományozások az antiqua sessiók után vettek ki a birtokosokra, ilyen nyugtákat önmagam olvastam.

De különösen is 1848 előtt Erdélyben az adó nem a diéta által — hanem bizonyos rovatok összeírások szerint vettették ki, — ez is biztos kulesul szolgálhatott volna.

A mlgs grófnak állításai mentségül szolgálhattak volna egyes k. megyefőnökségnek, de egy megye, mely önkormányzattal bir — ezen segíthet, — megyének kötelesegeiben áll a felett örködni, hogy a törvény ki ne játszsasék és az abban kitett $\frac{1}{4}$ telek aequivalense, ha másképp nem lehetne a birtokivekből kivenni, újabb összeírás útján kitadásék.

És itt ezen szent helyről legyen szabad nekem mint románnak erdélyi román testvéreimhez egy őszinte szót intézni.

Hagyjanak fel azon ezáltalán demonstrációkkal, melyek a nélkül, hogy nekik legkisebb hasznót hajtának, csak akadályul szolgálnak a mindnyájunk által ohajtott közös alkotmányunk visszaszerzéséhez, s ne játszanak akaratuk ellen is a végvonaglásban levő reactionak kezére, mely anynyi rendkívüli áldozat után ugyanazt adta nekik jutalmul, mit nekünk büntetésül, inkább vessenek fátolt a mindkét rész félreértéséből eredt szerencsétlen multra: legyenek bizalommal a magyar íránt, kit e házban lakó testvér-népek között az első szültségi jog méltán megillet, nyujtsanak segédkeztet közös alkotmányunk kivívásában, és nem tekintve azt, hogy az erdélyi bizottmányok állításánál oly méltatlanul kijátszattak sok helyütt és nem kellő arányban vannak képviselve — foglalják el a bár csekély tért a politikai küzdterén s örködjének, hogy majd a képviselő-kerületek rendezésénél meg ne rövidíttessenek, választassák meg magukat képviselőkké, mert én alkotmányos országban, hol képviselői rendszer van — csak azokat tartom a nemzetiségek valódi képviselőinek, kiket a nép a t. hozási jognak gyakorlására szabadon választ és nem azokat, kik bárminő tiszteletben álló egyéniségekből alkotott pártok által magán gyűlekezetben mint olyanok jelöltetnek ki.

Jöjjenek ide, adják elő sérelmeiket itt — és tapasztalni fogják román testvéreink, miszerint a magyarországi magyarok minden alkotmányos igényeiket kielégítendik testvéreiesen; és itt ne vegyék tölem rosz neven a m. FRR. azon tagjai, kik erdélyiek, hogy azon őszinte meggyőződés kimondjam, miként nagy különbség van az erdélyi magyar és magyarországi magyar között azon szempontot illetőleg, melyből a magyar-román viszonyokat tekintik.

Gondolják meg erdélyi román testvéreim, hogy mint Krassó főispánja bölesen megjegyzé, a Gondviselés maga az által, hogy a német és szláv elem közé élte őket, mintegy újjal mutatta ki azon utat, melyet a politikai pályán követniök kell, és hogy folytonosan azon testvéries közösségekben kell járniok, különben a két láva fejük felett összecsapván, menthetetlenül veszve vannak mind a ketten.

Ilyen szempontból fogta fel a máramarosi románság a magyar-román viszonyokat 1848-diki évben, ezen meggyőződésében még inkább megedzette a 12 év nyomorúsága, következőleg ilyen szempontból tekintik ők azt jelenleg is, és éppen azért most nem is sürgették volna a nemzetiségi törvény hozatalát, mert az egyedül házi kérdésnek tekintvén, nem tartják loyális eljárásnak, három millióra terjedő népességénél fogva e honnak másod szülötte, elsőszülött testvéreitől oly nehéz percekben követelni ösztályrészt, midőn azok saját léteükről sincsenek biztosítva; és mert lelkük mélyéből meg vannak győződve a máramarosi románok, hogy mihielyest a bajokon túl lesz a magyar, busásan megkapják tőle azt, mi őket megilleti.

Azonban fájdalommal látom, hogy a német kormány ezen csekély vizslyát is felakarja használni és szákmányolni. Csak egy példát hozok fel. Ezen 12 év alatt alig jutott a kormány kezéből segély erdélyi román testvéreim részére egy pár kr.; azonban a mult napokban egyszerre 25,000 ft utalványoztatik b. Saguna ő exoja kezeihez a szegény görög nem egyesült papság felségelésére, míg az egyesült görög papság részére egy fillér sem jutott, azért, mert ezek között inkább mutatkozott itt-ott az uniohozi ragaszkodás.

Azért tehát ohajtom, hogy a nemzetiségi törvény még e hongyülés alatt elkészíttessék, azonban a teendő felírásban csak általánosan említessék meg ezuttal.

Ohajtom továbbá, hogy ezen felírásba befoglaltassék, miként a nemzet kívánja: hogy eddigi törvényei és különösen az 1848-kiak egészben helyreállíttassanak.

És ha tekintem, minő pietással ragaszkodik ezen 1848-ki törvényekhez a magyar baza minden népe, mennyire helyezi abba boldogságát, akkor csak azt kell kívánnom, adja az Isten, hogy a magyar törvényhozótestület jövőre mindig csak rögtönzött törvényeket készítsen!

Horvát országgyűlés.

Junius 28-diki ülés az unio tárgyában. — Kristianovics következő új javaslatot tesz: A magyarok nyilatkozassák ki 1) hogy készek-e velünk mint önálló és független királysággal foederatív viszonyba lépni? 2) hogy virtualis területi jogainak s 3) minden magyar népek egyenjogúságát elismerik-e? 4) Ha Magyarország mindebbe beleegyezik: országgyűlése által hozzon idevonatkozó törvényt s ezt a király által szentesíttesse; 5) csak ekkor lenne a király megkérendő, hogy mindkét fél részére az időpontot és egy neutralis helyet jelölje ki, a mikor és hol aztán a két fél küldöttsége összejön, a szerződés föltételei felett tanácskozzanak s tanácskozásaik eredményéről mindkét ország gyűlést értesítvén, ezek által határozataik ő felségéhez szentesítés végett fölterjesztetnének.

Vranicsani Vinko nem politikai, de anyagi szempontból helyesli az uniót. Minden politikai magva; egoismus.

Mind Ausztria, mind a magyarok centralisták, önzők valának. Minekünk is egoistáknak kell tehát lennünk, azaz saját politikánkat követnünk. S miben áll ez? Abban, hogy ohajtsunk saját történetünket, nemzetiségünket, önállásunkat, integritásunkat és függetlenségünket birni és a jövő számára biztosítani. A választmányi javaslatot pártolja.

Modics azt kéri, kell-e nekünk szövetséges, s ha igen: ki legyen az? Az első kérdésre igen a felelet, még pedig azon okból, hogy ősi alkotmányunkat teljesen vissza nyerhessük. A második kérdést illetőleg: ő inkább kívánja a régi 700 éves társat, mint az új 13 évest, melylyel önkaratunk nélkül csatoltatánk egybe. — A zágrábi javaslatra szavaz.

Piskorec a választmányi jelentést pártolja, mint a mely érdekeinknek legjobban megfelel.

Vukovics István a geographiai fekvés kedvezőtlen-ségét fejtegeti. A Száván és Unnán túl elnyomott testvéreink; délen a szlávgyűlölő olaszok, északnyugaton a „czivilizáló németek“ s északra a magyarok, a kik habár nem valami különös barátai is a szlávoknak (?) s a kiknek bár elveik a miénktől eltérnek: mégis szabadságunkat és alkotmányunkat legkevésbé fenyegetik, mint ezt a 750 éves boldog együtt éléshibonyitja. Szónok szerencsés lenne: ha szövetségest éppen nem szüksegtünk; de miután belátja, hogy ez a mostani körülmények között lehetlen: Magyarországot véli legalkalmasb társnak a fenyegetett alkotmány visszaszerzésére. — Azon módosítvánnyal, hogy, mint Horvátország kijelenti kész voltát a szövetségre önállóságának sat. megtartása alapján: ugy a magyar országgyűlés is jelentené ezt ki Magyarország részéről — szónok a választmányi jelentést pártolja.

Pavleszics a két előttünk álló ut közül szabadság rend nélkül, vagy rend szabadság nélkül, több okból — különösen a kényszerű szükségesség okából az első pártolja: mely alatt a Magyarországi uniót érti. Hosszas beszédnek végén a választmányi jelentést pártolja.

Taler nem két, de három utat lát: 1) a Kvaternik által kijelölt tisztán szláv ut, melyet azonban fajunk ellenségei tövissel és árkokkal tevének járhatlanná. 2) A nyugat felé vivő ut, melyen nem szabad haladnunk, miután legnagyobb ellenségeink közé vinné. 3) A Duna felé vivő ut; ott mi rokon, velünk egyértelmű elemeket lelünk; lelünk magyarokat is: töltik azonban nem kell félni, — miután szlávoktól vannak körülveve. Ki az utóbbi 13 év alatt eleget nem tanult; nem fog tanulni soha. A nép s képviselőinek kívánata Magyarországgal szövetekezni nemzeti önállóságunk stb. alapján. Ezért ő a zágrábi javaslatot pártolja Vuscsics módosítványa szerint.

Vranicsani József az uniót illetőleg szövetségeseket Magyarországnak vél találhatni, azért pártolja az egyetlenséget, illetőleg a választmányi jelentését, miután a zágrábi javaslatot némely helyütt igenis sokat, másut ellenben igenis keveset mondanak találja.

Pavlekovics ugy van meggyőződve, hogy ha nemzetiségünket biztosítani akarjuk: okvetlenül szükséges régi alkotmányunkat visszaszerezni! A nemzetiség fontos kérdés első sorba kell állítanunk, de hogy ezt tehesstük: alkotmányos szabadság által kell annak előbb biztosítva lennie. Ha már egyszer meg lesz alkotmányos szabadságunk: könnyű lesz törvényeket alkotnunk, melyek nemzetiségünket biztosítják minden veszély ellen. De hogy lehet ez oly kormány alatt, a melynek népei közül egyik rész alkotmányos, másik rész absolutisticus kormány alatt áll? Mindenesetre az első részhez, a magyarokhoz kell állanunk, a kiktől különben is nem törvények, hanem erőszak és zsarnokság választottak el bennünket, előidézték bonyodalmak által. A Magyarországi unio bár nem nyugszik a nemzetiség, de igen az alkotmányos szabadság alapján: hanem hisz éppen ezért birunk ide haza nemzeti szabadsággal, hogy az alkotmányos szabadságot a magyarokkal megosszunk. Az 1848-ki törvények ama nemzetiségünket sértő §-ai módosítandók lennének egy törvényeziktek által, melyet Magyarországgal közlenék. Formális unioföltételeket szabni szükséglet: csak az unio fölveire nézve kell kijelentést tenni. — Ha e javaslat el nem fogadtatnék, ugy szónok a zágrábi indítványt pártolja, fentartván a részletes viták alkalmával annak egyes pontjaihoz szólásjogát.

A reichsrath.

Tegnap számunkban közölve volt, miszerint ő Felségének a magyar országgyűléshez intézett leirata a birod. gyűlésnek alkalmul szolgált kijelenteni, hogy a gyűlés ő Felsége a császár méltóságának és jogainak bármily nemti megsértését az összes birodalom elleni megtámadásnak tekint, melynek visszaszántásánál ő Felsége nemcsak az egész háznak beleegyezésére, hanem hű népeinek támogatására is számolhat.

A felsőházban gr. Clam Gallas által tett fennebbi indítvány egyhangulag elfogadtatott.

A követek háza azonban csaknem hasonló jelenetnek volt ismét színhelye, mint mikor a nemzetiségek önállása kérdésében letorkolt Rieger az osztrák szólásszabadságot éltette.

A „Sürgöny“ bécsi levelezője e jelenetet következőleg írja le: „Már a gyűlés megnyitása előtt híre járt, hogy egy ő Felségéhez irányzó fölirat fog indítványoztatni, melyben a ház megelegetését nyilvánítaná a legfelsőbb leirat fölött. A nemzetiek, csehek és lengyelek, a tervet azonnal elleneztek, tapintatlanságnak mondván az ilyenféle beleegyezést. A szünet közben, mely nem egy órányedig, hanem vagy óráig tartott, a ház tagjai conferenciáztak. Mondottak is hatalmas szónoklatokat. Kuranda ur fölirat mellett buzgólkodott, míg Doublhof ur, az 1848-diki miniszter, a felsőház példájának követését tartotta elégenek. „Ne pazaroljuk — ugymond — löporunkat s tartsunk föl oly ünneplés nyilatkozatot, milyen egy a császárhoz intézendő fölirat, azon alkalomra, melyben erre nagyobb szükség leend.“

A nemzetiek, lengyelek és csehek, ezen nyilatkozvány ellen szólottak, s kijelenték, hogy ők, minthogy egyrészt a baloldalnak loyális érzületét gáncsolni nem tudják, másrészt azonban a magyarok ellen irányzott tüntetésben részt

nem vehetnek, ezen álláspontjukat kijelölni, és azután, ha szavazásra kerül a dolog, a termet elhagyni fogják. A vitának Mühlfeld ur azzal vetett végét, hogy a konferenciák termet elhagyva, fennhangon monda: „egyszerűen szavazni fogunk, és azzal punctum.”

A követek a tanács-terembe visszatértek, a baloldali részről Giskra, Kuranda s Mühlfeld, a jobb oldalról Rieger, Klaudy (cséhek) s gróf Potocky (lengyel) rohantak az elnökhöz, hogy neveiket mint szónokok, feljegyezzék; az első három, hogy az indítvány mellett szóljon, a nemzetiek, hogy álláspontjukat kijelentsék, nehogy ellenkezésük balra magyaráztassék, és illoyalítás gyanánt tekintessék.

Azonban a dolog másképp volt Hein ur könyvében megírva. Hein ur a gyűléseket tudomására hozza a felsőháznak határozatát s hozzá teszi: „ajánlom a magas háznak, hogy a határozathoz csatlakozzék; tessék szavazni.”

Erre a baloldali és centrum felzúdul, és hármias Hocht-ban jelenti ki bejegyeztetését. A nemzetiek rémülten ülve maradtak, és a baloldalon meg hangzik a Hoch, a jobb oldalon meg tart a rémület, midőn Hein ur az ülést befejezettnek nyilvánítja!

A nemzetiek dühe és indignációjára ezen méltatlan eljárás miatt határtalan volt. Egy kitűnő lengyel követ a ház folyosóján fönnhangon monda: „Ha ezt a Heint körömm közre kapom, kitépem mind a két fülét.” Egy miniszter, ki elmentében e kifakadást hallá, egy másik lengyel követhoz e szavakat intézte: „Ugyan kérem önt, nyugtassa meg azon követ urat.” — „Dehogy nyugtatom, választott a megszólított, ha megkapja azt az embert, magam is segítek neki.”

A dolognak még nincs vége és alkalmasint fogunk még róla egyet s mászt hallani. Ha igaz, mint beszélnek, megeshetik, hogy Hein ur olynemű érinkezésbe jö a nemzetiekkel, melyben még nem látta magát egy parlament elnöke sem egy parlament tagjaival.

A bécsi sajtó jelentékenyebb része sincs megelégedve e tüntetéssel. A „Presse”, melyet a magyarokkai rokonszenvezés vádjá bizony nem terhelhet, többi között így szól: „A mit a kormány a leirat által tett, oly minimuma az önbecsülésnek, hogy azért bizalomsvavazatra valóban nincs szükség. Magok a külhatalmak képviselői is erre tanácsolták. Másfelől minden, a ki e leiratot figyelemmel olvassa, felfogja ismerni benne azon rendkívüli elővigyázatot és tartozkodást, mely azt sugalmazta; és egy politikai érettséggel bíró miniszterpárt a parlamentben be kell hogy valjja, hogy a kormány egy ily kimélytelen tüntetést e pillanatban még csak alkalomszerűnek sem tarthat.” „A legnehezebb államjogi kérdések egyikét, mond a „Presse”, demonstrációkkal megoldani nem, legfeljebb nehezíteni lehet, mert az ellenfelet még inkább elidegeníti. De ha már demonstrálni kell, ha helye lehet a sziv felhevülésének rögtön, a parlamentar formák mellőzésével, és minden vita nélkül kifejezést engedni: ez csak oly esetben történhetik, midőn az egész gyűléseket egy értelemben van. Jelenleg nem volt az az eset. A kisebbség, mely eltérő nézetben volt, igen tekintélyes. És hogy maga az az elnök, a ki máskor az egész világot a zsarnoki házszabályokkal tirannizálta, most azon, még az ő hatalmát is korlátozó codexek határait átugorta s minden vitatkozást kettévágva nemcsak szavazást hajtott végre, hanem még a többség éljenkiáltásai alatt feloszlatta az ülést, hogy egy más vélemény minden szótogocskáját elnyomja — ez egy oly eljárás, mely a végbevitt tüntetés értékét lényegesen csökkenti. Az eszközöknek ily hamis választását, még akkor is ha a cél jó, a valódi szabadelvűpárt meg kell hogy vesse, el kell távolítania magától minden gyanut, mintha csak azért azonosítaná magát azon eszmékkel, melyek birodalmi alkotmányról szólnak, mivel ez jelenleg történetesen a leglátszósebb módja a birodalmi egység védelmezésének; különben pedig az alkotmányt csak szükséges rosznak tekintni.”

Szegedelmekérés. — A mostoha sors gysz végzete ugy hozta magával, hogy Gyöngyös városa f. évi június 24-dike éjjelen iszonyu csapással sújtassék; a megkonult vészharang 3 óra hosszáig mintegy végítéleti tarogatóként hirdette a pusztító veszélyt, mely városunkat végenyészettel fenyegette; a felriasztott lakosok rettegve futottak ki hajlékuk külsőbén, s néhány perc múlva késélbeesve tekintettek vissza annak romjaira; a dühögő szél által is elesztett tűz 97 házat hamvasztott el, az ingóságok legnagyobb része is tűzvész martaléka lett, és így 140 családnak nem maradt egyebük hátra, mint a koldusbot és azon megdöbentő tudomás, hogy már nincs többé mit veszteniük, sőt még négy emberélet is áldozatul esett, s többen még most is fájdalommal sebekben kínlódnak! Valóban e roppant szerencsétlenséget egész nagyságában felfogni is alig lehet!

Ily szomorú körülmények közepette támaszkodva a tisztelt közönségnek nemes lelkiütere és emberbaráti szeretetére, melynek védszárnyai alatt már annyi sok inség enyhült meg és annyi sok könnyű száradt fel, egész bizodalommal megkérem a tisztelt közönséget, hogy a könyörületesség filléreivel városunk szerencsétlen lakosainak sanyaru sorsát enyhíteni sziveskedjék. *)

Gyöngyös, június 26-án, 1861.

Főkvi Antal,
Gyöngyös város polgármestere.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Főkormányzékai elnökünk gr. Mikó Imre ur 8 nmlga, a „M. S.” szerint folyó hó 3-án még egész nap Pesten mulatott és csak 4-én utazott el. Nem volt hát utja oly siettetek, mint némely lapok hirdették.

— Ugyanazon lapban olvassuk, hogy egy német lap közleménye szerint a már 1,200 főre menő magyar legioban előfordult rendeltetések roszkaratú levelezők által tulzoltan voltak előadva. Mint számuúztékból álló szabadcsapatnál könnyen megmagyarázható volt a legioban egyetnás rakoneztatlankodás, minek következtében néhány tisztet ha-

ditörvényszék elé állítottak és egyet, F-g nevű Vetter iránybani makrancos magaviseleteért el is bocsátottak; azonkívül pedig Alexandriában 3 havi fogságra ítélték. Vetter, ki a tágabb fegyelmhez szokott legionáriusokat nagyon kurtára fogta, lemondott a parancsnokságról, mely most Ibász kezében van. Ott szolgál Csernatonai is, a „marcz. 15-é egy-kori munkatársa mint kapitány. Most már teljes rend van közöttük s azon 50 hazánkfia, kik amerikai szolgálatba akartak lépni, ott maradnak a folyvást szaporodó legioban.

— Az 1862-ki osztrák budgetben a „Presse” szerint a kiadás 362,536,000 frt, a bevétel pedig 298,599,800 frt-ra van számítva, a hiány ehez képest 63,936,200 frt tenne. Azonban a rendkívüli hadi- és tengerészeti költségeket oda számítva, az összes deficit 108,936,200 frt-ra megy.

— „M. O.”-nak írják Londonból, hogy Kmetty György nem rég hivatalos levén Argil herczeghez, ott nem kis öröme az angol főnemességnek csillaga, a fiatal és szelleműs Sutherland herczegné magyarul szólott a tábornokhoz s nagy meglepetésre elmondta a magyar nemzet imáját a „Szózatot” oly tiszta nyelven, mely becsületére válnék bármely magyar hölgynek.

— Debreczenben már háromszori kísérlet után sem sikerült országgyűlési képviselőt választaniok a visszalépett Révész Imre helyébe. Egyszer Degenfeld Imre gr. nem fogadta el, kimondott elvénél fogva a ráruházott közbizalmat; máskor a többség volt igen jelentéktelen, hogysen a választottak szerénysége megengedhette volna az elfogadást.

— Pestváros folyó hó 3-ki közgyűlésében házszabályokat állítottak meg. Egyszersmind bizottságot neveztek ki, mely sikeres eszközöket hozzon javaslatba azon cél elérésére, hogy a képviselő urak a közgyűléseket elegető számban látogassák. — Oly intézkedések, melynek szükségessége a hon más városaiban is létezően, alkalmasint utánazásra találанд.

— A magyar udvari cancellaria a pesti két kereskedelmi testület kérésére megengedte, hogy a pesti váltótörvényszék potló ülnökeinek száma négygyel szaporítsassék.

— A néhány év előtt elhunyt jeles nyelvészünk és utazónk Reguli Antal tisztelői egy esinos emlékszürot állítottak az üdvözültnek a pesti temetőben nyugvó porai fölébe.

— Az új szultán vérokonja III. Napoleon császárnak. Irják, hogy hiteles okmányokkal bizonyítható, miszerint Abdul-Azis nagyanyja creolnő Josephine császárnénak honbelje és oly család tagja volt, mely a császárné családhoz rokonsági viszonyban állott. 1784-ben Nanteshől, hol kolostorban volt nevelés végett hajóra szállt, hogy haza menjen Martinique-be. A hajó süléstől szenvedett, s egy más hajóra szállították át, de a mely tengeri rablóknek esvén martaléku a 18 éves hölgy Algirba vitetett, ott a dey megvette s ajándékba küldte a szultánnak. 1817-ben történt halála után keltett nyomozásokból kiderült, hogy II. Mahmud anyja Valideh szultánnő nem más, mint az 1784-ben tengeri rablók kezébe esett Aimé Dabue de Rivery kisasszony. A két császár közti rokonság tehát legalább is valószínű, idővel a successio sem lehetetlen.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról június havában 1861.

Bevételek:

Pénztármaradék a múlt hóról	340 ft 80 kr.
19 új tag 32 részvény után 5 ft 25 kr	168 „
Havi, rendes és rendkívüli betételek	2,888 „ 67 „
Könyvdíjakban	19 „
Kamat és provizio	805 „ 98 „
Bélyegdíjakban és váltódíjakban	32 „ 26 „
185 tag által visszafizetett kölcsön	31,014 „ 66 „
A bevételek összege	32,269 „ 37 „

Kiadások:

199 tagnak kölcsön	32,952 ft — kr.
Tisztviselőik fizetése	84 „ 67 „
Bélyegdíj	14 „ 75 „
Irodai kellékek	1 „ 42 „
Visszafizetett betételek	1,276 „ 87 „
A kiadások összege	34,329 „ 71 „
Pénztármaradék	939 „ 66 „
	32,269 „ 37 „

Kolozsvárt, június hó 30. 1861.

Taufner Ferencz Geltech János Wagner Frigyes igazgató. könyvvezető. pénztárnok.

— A kolozsvári löversenyek sorozata 1861. (September 28. 29. 30.) Első nap, szombat, szept. 28-án.

I. Vadász verseny 600 frt o. ért. Futhat minden nem telivér bár mely nemű ló, mely a kolozsvári kopó farka után a futtatás előtti vadásziidényben legalább hatszor volt lovagolva. Távolság 2 ág. mtfld, fél-fél óra közre ismételve. Teher 5 é. 130 font, 6 é. 135, idősbre 140 font, ménlora 3 fonttal több. Lóra, mely már valahol nyert, 5 fonttal több. Ha nincs 4 aláíró nincs futás. Tétel 25 frt fuss vagy fizess. A tétössz. a kolozsvári angol kopó farka fentartására fordítatik. Urlovasok. Nevezés sept. 27-én déli 12 óráig.

II. Első osztályu császári díj 500 cs. arany. Futhatnak 4 éves és idősb minden országbeli mén és kanca lovak. Távolság 3 1/2 ángol mtfld. Tétel 200 frt. bánt 100 frt. o. é. ha azonban a verseny előtt 4 héttel vonatik vissza, a bánt 50 frt. Teher 4 évesre 105 font, 5 é. 111 font, 6 é. és idősbre 114 font, az ausztriai birodalomban született lovakra 5 fonttal, kanczára 3 fonttal kevesebb. Ló, mely egy ilyen díjat már nyert 4 fonttal, mely kétszer 6 fonttal, és a mely háromszor s többször 8 fonttal többet visz. A tét- és bántpénzek fele az első, fele a második lóé. Aláírás augusztus 1-én déli 12 óráig.

III. Pony verseny. Futhat minden ló 15 markosig, teher-kiegyenlítés nélkül. Tétel 2 arany. Fuss vagy fizess. Távolság 1 mtfld. Nevezés sept. 27-én déli 12 óráig.

IV. Erdélyi díj, 1000 forint. Futhat minden Erdélyben született bár mely nemű teli vér ló. Távolság 3 mtfld. Teher 4 é. 110 font, 5 é. 120 font, 6 é. és idősbre 125 font, ménre 5 fonttal, lóra mely már valahol nyert még 5 fonttal több. Tétel 100 frt, fele bánt. A tét- és bántössz. fele az első, fele a második lóé. Nevezés september 1-én déli 12 óráig.

Második nap, vasárnap september 29-én. Nincs futás. Harmadik nap, hétfő, september 30-án.

I. Második osztályu császári díj 200 cs. arany. Futhat minden Erdélyben született és felnevelt kanca és mén. Távolság 2 1/2 ángol mtfld. Tétel 100 frt, bánt 50 frt o. é. ha azonban 4 héttel a verseny előtt vonatik vissza, csak 25 frt. Teher 3 é. 90 font, 4 é. 105 font, 5 é. 111 font, 6 é. és idősbre 114 font. Minden nem Erdélyben fogamzott, de az anyával behozott csikóra 3 fonttal több, kanczára 3 fonttal kevesebb. Lóra, mely már egy első vagy második osztályu császári díjt nyert, 4 fonttal, mely kétszer nyert 6 fonttal, mely háromszor, vagy többször nyert 8 fonttal több. A tét- és bántösszeg fele az első, fele a második lóé. Nevezés augusztus 1-én déli 12 óráig.

II. Asszonyosságok díja, tisztelet díj. Futhat mindennemű Erdélyben és Magyarhonban született félvér ló, mely más díjra bejelentve nem volt, vagy a mely ezen évben a kolozsvári gyepen semmit sem nyert. Távolság 1 1/4 mtfld. Tét 3 arany, fuss vagy fizess, a tét összeg fele a második lóé. Urlovasok. Nevezés az indulásig.

III. Földészek versenye, 100 frt o. é. Futhatnak mezei gazdák saját lovai, melyekről az illető hatóság bizonyítványával bemutatják, hogy egy év óta tulajdonuk. Távolság 1 mtfld, az első ló nyer 75 frtot, a második 25 frtot. Lovasok: pörge kalap, színes mellény, fejr ing és lábravaló, nyereg nélkül szórón.

Mindennemű tudakozás és nevezés ily czim alatt: „Versenyt illető” az egylet titkárához (Bíró Lajos, Kolozsvár, malom-utca 24 szám) bérmentesen intézendő.

A tét- és bántpénzek legkésőbb a versenyzés napját megelőző délig az egylet titkárához lefizetendő: különben azon lovak, melyekért a tételek annak idejében le nem fizetettek, pályázásra nem bocsátatnak. Kolozsvárt, június 2-án, 1861. A kolozsvári lovar-egylet választmánya.

POLITIKAI HIREK.

— Bécs jul. 2. A „D. Ztg.” több lap azon állítására, mely szerint a külország diplomácia a magyar országgyűlés feliratának el nem fogadása mellett nyilatkozott volna, a legbiztosabban és határozottabban nyilvánítja, hogy azon oldalról sem közvetítés, sem semminemű nyilatkozás egyáltalában nem történt; s hogy továbbá a császári kormány egy tisztán belügyi kérdésben semminemű külső beavatkozást el nem fogadna.

— Turinban, az „Opinione” szerint némi reményt táplálnak az iránt, hogy Olaszország Porosz- és Oroszország által is el fog nem sokára ismertetni; legalább e pillanatban élénk értekezés foly e tárgy felett. Az „Ind. Bel.” megjegyzi, hogyha Sándor cázar legitimistai okoknál fogva késztve érezné magát arra, hogy népét az Olaszországgal rendezett forgalom áldásaitól még sokáig visszatartsa, ezen indokokat az orosz nép bizonyára nem osztja. Arra pedig éppen semmi esetre sem gondolhat a cázar, hogy a legitimisták kedvéért Olaszhonnal perpatvart kezdjen.

— Romai indóstitások szerint a szent atya nem beteg többé, mult hó 25-kén már misézett s Péter-Pál napján maga végezte az ünnepi szolgálatot.

— A lengyel határszélekről írják, miként a lengyelek újabb batoritást nyertek Párisból, hogy Napoleon nem hagy fel a lengyelek ügyével, ha tán pillanatára kénytelen is a lengyel kérdést más politikai tekinteteknek alárendelni. A franczia császár meghívta Czaritryski herczegét Fontainebleauban. A lengyelek ne essenek tehát kétségbe szabadságuknak előbb utóbb bekövetkező diadala felett, hanem legyenek kitartók. Mindennap merülhet fel oly esemény, mely őket közelebb vezeti céljukhoz.

— Konstantinápolyi levelek általban megnyugtatólag hangzanak. Az új szultán, ugy látszik erősen szándékszik kiirtani minden régi visszaélést. Már új házrendtartást kezdett; a civilistát 75-ről 12 millióra szállította. A polgári tisztviselők elbocsátatnak nyugdíjakkal. A katonatisztek állomásaikra berendeltettek. Mindazon nőkről, kiknek a volt szultántól gyermekeik vannak, gondoskodva lesz; a többit férhez adják; a császári ház adósságait a császári javakból fedezi.

— A montenegrói és hercegovinai felkelőknek június 28-án élénk csatája volt egy Abdi scutari pasa által vezényelt 2000 főnyi rendes török csapattal; a mely azonban a támadást tett felkelők hátrányára ütött ki, kiknek néhány halott és sebesült veszteséggel vissza kellett húzódnok a hegyek közé.

— Belgrádból jun. 15-ről írják, hogy a kívándorlások Bolgárországból Szerbiába folytonosan tartanak, jöllehet a török kormány mindent elkövet azok akadályozására. Igy közelebből a viddini basaság Gradeska nevű falujának összes lakói fölkerekedtek, s feleségestől, gyermekestől hosszú karavánt képezve, megindultak a határ felé. Timok határfolyamához érve, egy részük már átevezett, a másik rész éppen a folyam közepén hajózott, midőn a viddini üldöző helyőrség ott termett, s a még török parton maradtakat fegyverhatalommal igyekezett visszatéríteni falujukba. Ezen üldözöttek azonban a közeli törökök tüzelni kezdetek az átkelő félben lévőkre, kik a folyam közepét túlhaladták. A nők, gyermekek, agok látva a törökök ezen gyilkos szándékát, mind a hajók túlsó részére tudulva, azokat a felborulás veszélyének tették ki. De a kiabálások által figyelmeztetve, ugyanezkor egy erős szerb őrsapat érkezett a helyszínére és sortüzet adott a folyamot át az üldöző törökökre, a kik e váratlan intervenció miatt annyira zavarba jöttek, hogy visszavonultak, s mire újból összeszedték magukat, a kívándorlók már a tulparton voltak. Ha a szerb őrsapat nem érkezik, kétség kívül golyók és hullámok martalékává lett volna a több mint 100 család. A magas kapu ezért most nagy lármát üt, s benne a legjogtalanabb szerb beavatkozást látja, állítván, hogy a szerb kormány a menekülők szándékáról előre értesítve volt, s hogy annak elősegítésére 300 embert rendelt a parti bokrok közé, ez által okozván az üsszetilkozást, melynek következtében egy pár török katona is áldozatul esett volna.

*) Adakozásokat lapunk szerkesztősége is elfogad s illető helyre pontosan elküldend.

Kassel, jul. 1. A második kamara ma egyetértelműleg határozatán elfogadta az alkotmány kérdéséről el-
tűt választmányi javaslatokat; mire az országgyűlési
biztos a kamarát azonnal feloszlata.

Ujabb. — A bécsi urakháza, mint közelebbi számunkban érintve volt, küldöttség által tolmácsolat-
ta ő Felsége előtt a háznak a magyar országgyűlés-
hez intézett legfels. leirat kelteit. Ezen küldöttség vezetője, a ház elnöke következő szavakat irányza ő Felségéhez:

„Cs. k. Ap. Felség! Felséged kormányja legfel-
sőbb kegyelmes parancsnál fogva tudatá az urak-há-
zával, mily módon óvattak meg a magyar országgyű-
lés által elfogadott felterjesztvény ellenében, a ma-
gasztos fejedelmünk személye iránti tisztelet és hódol-
lat, a koronának pedig méltósága és sérthetetlen joga.
Ezen tudósítást az urak-háza azon mély meglepődés-
sel üdvözlé, melyet az örökös uralkodóház iránti hű-
ség s ragaszkodás érzelmei lelnek abban, hogy a ko-
rona magasztossága s fénye sértetlen maradjon; a mely
érzelmeket mindenha nyilvánítani és bebizonyítani az
urak-háza első becsületbeli kötelességének elismeri és
fenntartandja s melyeknél fogva azon küldetéssel bi-
zatának meg, Felséged kegyes tudomására hozni, azon
hódolatteljes nyilatkozatot, miszerint a felsőház leg-
kegyelmesebb urunk és császáruk méltóságának s jo-
gának bármily megsértését az összes birodalom ellen
irányzott megtámadásnak tekinti s hogy Felséged annak
visszautasításánál a hűséges urak-házának, valamint a
nagy császárság minden hű népeinek tetters odaadá-
sára számíthat.“

Ő Felsége erre a következőket válaszolá:

„Mint hogy szilárdan el vagyok határozva a Ma-
gyarhonnali viszonyok szabályozásában azon alapel-
vekhez ragaszkodni, melyeket a [birod. tanács meg-
nyitására trónbeszédemben kifejeztem, az urak-háza
hazafias kijelentése igazi meglepődésemre szolgál, s
arról győz meg, hogy ez ügy további fejlődésében is
ugyanerre számolhatok. Örömmel ragadom meg ez al-
kalmat, hogy az urak-házának elismerését s köszö-
netemet nyilvánítsam azon méltó magaviselete s igazi
osztrák érzelmeit, melyet ez, az ülések kezdete óta
tanúsított.“

A „Sürgöny“ bécsi levelezője a fennebbi beszé-
deket [következő észrevétellel kíséri: „Ő Felségének
e szavai köztudomásra jutván, barátaink körében ujabb
aggódalmakat keltettek. A mi a „Sürgöny“ [vélemé-
nyünk szerint erre semmi ok nincs. A [trónbeszédben
ő felsége, Magyarországot illetőleg, nem a febr. 26-ki
alkotmányt, hanem az ugyan e napról kelt legfelsőbb
kizáratot említette fel, mely a fennforgó kérdéseket,
különösen pedig a birod. tanácsban részvételünket az
országgyűléssel való egyezkedésnek tartotta fenn. Mi te-
hát ő Felségének mai szavait nem foghatjuk fel azon
értelemben, melyet nekik centralista lapjaink bizonyo-
san adni fognak. Országgyűlésünk csak egy kis ildom-
mal fogjon a dolgokhoz, és meg lehet győződve, hogy
a jó vetésből oly aratáshoz jutunk, melyen meg lesz
Isten áldása.“

— A „Korunk“ július 5-kéről következő pesti
távsürgönyt közöl: A képviselőház ma este 6 óra-
kor tartott ülésében Hunkár indítványára a Deák

eredeti feliratterve, szövegére s alakjára nézve egy,
értelműleg elfogadtatott, s átadásával újból a ház el-
nöksége bízott meg. A felsőház holnap tart ülést-
s kétségkívül hasonlólag fog végezni.

— Bécs, jul. 4. Potocky határozottan tiltá-
kozik azon mód ellen, melylyel a legközelebbi loya-
lis nyilvánítás megszavaztatott. Ha, ugymond, a ház-
nak szándéka volt a magyar kérdésben nézetét
nyilvánítani, ezt illetőleg indítványt kellett volna tenni,
s azt tárgyalás alá bocsátani. Potocky az ellen is
általában óvást tesz, hogy politikai kérdések a loya-
lítás öltönyébe burkoltassanak. Hasonló értelemben
beszélnek Wieser és Clam, ellenben Ciskra al-
kalmassá nyilvánítja a pillanatot arra, hogy Ma-
gyarország irányában a ház véleményét nyilvánítsa,
miután hónapokig hallgatott; Austriának, ugymond,
egy egészen kell lennie, s reánk nézve nem annak
kell irányadónak lenni, a mi jóságos uralkodóktól
gyöngye pillanataikban kicsikartott. Princz a ma-
gyar kérdést életkérdés gyanánt világosítja meg, s
hasonló szellemben beszél.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Gabonaár Kolozsvárt július 4-én 1861.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 6 frt 33 kr. Elegybúza 4 frt 90 kr. Rozs
4 frt — kr. Árpa 2 frt 40 kr. Zab 1 frt 80 kr. Török-
búza 3 frt 20 kr. Pityóka 1 frt 80 kr. Marhahús 18 kr.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(190)

Hirdetés

a cs. k. bécsi katonai baromorvosi intézetbe katonai s polgári növendékek
leendő fölveteléről, az 186 $\frac{1}{2}$ -dik iskolai évben.

A következő 186 $\frac{1}{2}$ -dik tanévben a cs. kir. baromorvosi intézetbe növendékek fognak fize-
tímentesen s fizetés mellett fölvetetni.

A tanfolyam három évet tart.

A fölveteli feltételek s szükségletek a következők: 1) A növendéknek osztrák állampol. ár-
nak kell lenni. 2) Szükséges, hogy 17-dik születési évét betöltötte, a 24-ke pedig meg n.m. ha-
ladta legyen. 3) Egészséges s erős testalkotással s a katonai baromorvosi kötelességek s teendők
teljesítésére szükséges természeti alkalmatossággal kell bírnia, s hitelesen bebizonyítani: 4) hogy
a középosztályokat (al-gymnasium) vagy az alsó műtanodát legalább első osztályu sikerrel vé-
gezte; 5) hogy a lovaslást gyakorlatilag megtanulta s érti; 6) eddigi s jelenlegi jó s erkölcsös
magaviseletét; 7) Köteleznie kell magát a növendéknek az intézetbe beléptekor a felszerelési 100
frt. összeget lefizetni. Szegény s katonai államilapítványokra kéredző növendékeknek azonban, ha
kötőn előmeneteli osztálylyal s erkölcsi bizonyítvánnyal bírnak, a felszerelési összeg fizetése
elengedődik. 8) Köteleznie kell magát a növendéknek, hogy a szoros vizsgák letétele s az oklevél
elnyerése után 8 évig fog a cs. k. hadseregben mint baromorvos szolgálni.

A növendékek következő élvezetekben s kedvezményekben részesülnek: 1) Szállást és élel-
mezést nyernek oly módon, mint ez a többi cs. k. katonai egyetemekben szokott lenni. 2) Kapnak
havanként 8 frt. ruházatra, könyvekre, írószerekre s a hazáról hozandó fehér ruha kijavítására,
s 2 frt. zsebpénzül. 3) A baromorvosi tanból díj nélkül tökéletes oktatást nyernek. 4) A polgári
növendékek által fizetendő szigorú vizsgálat- s oklevél díjaktól fizetés-mentesek. 5) A tanfolyam
bevégezte s a szigorú vizsgálatok letétele után baromorvosokká jóváhagyatván, oklevelet nyer-
nek s ezáltal mindazon jogokban részesülnek, melyeket a cs. k. baromorvosi intézetben képzett
baromorvosok bírnak. 6) Az oklevél kézbesítése után a katonanövendékek a cs. k. hadtestnél fog-
nak alkalmaztatni mint barom-alorvosok, 336 frt évi fizetéssel s előmeneteli joggal a fel. öb. biva-
tali osztályokba mint II-ik s I-ső osztályu baromorvosok, II-ik s I-ső osztályu főbaromorvosok,
melyekkel évi 422 — 528, 744 és 948 o. é. ft. évi fizetés van kapcsolatban. 7) A cs. k. baromor-
vosi intézetben képzett baromorvosok, ha szolgálati idejüket kitöltötték, minden ilyeszeri állami
polgári állomások betöltésénél határozott előnnyel bírnak minden polgári baromorvos felett.

Azon növendékek, kik fizetésmentes helyet nyernek, ingyen élelmeztetnek; a többinek e-
zért egy bizonyos összeget kell fizetni.

Ezen összeg jelenleg egy évre 261 frt 50 o. é. krral van meghatározva, jövőre pedig időről
időre a drágasághoz mérve fog meghatározatni. Ezen összeg két rátaiban, még pedig előre min-
den iskolai félév elején az intézet igazgatóságának befizetendő.

Oly növendékek, kik az első tanévben több, igen jó előmeneteli osztályt nyernek s magokat
jeles magukviselése által kitüntetik, az igazgatóság ajánlatára a hadügyminiszteriumtól fizetésmen-
tes helyet nyerhetnek.

A fölveteli kérvények a szülők vagy gyámok által f. év augusztus 10-ig hivatalosan, vagy
pedig a szerint, a mint a kérvényesek a katonai vagy polgári hatóság alá tartoznak, közvetlenül
is a hadügyminiszteriumhoz benyújtandók.

A béléggel ellátott kérvényben tisztán föl kell fejteni, ha kérvényes mint katonai, állami,
vagy mint fizetéses növendék kíván-e fölvetetni s a kéréshez következő csatolmányok szükségelt-
tetnek: 1) a keresztlevele; 2) a himnboltási bizonyítvány; 3) a testi képességről bizonyítvány,
egy oklevelezett katonai orvostól kiállítva; 4) az erkölcsi bizonyítvány; 5) az iskolai bizonyít-
ványok, melyekből megállhat legyen, hogy kérvényes a német nyelvet tökéletesen bírja. Azon
folyamodók, kik tanulmányait félbeszakasztották, kötelesek a közben eső idő alatt foglalkozások
minőségét hitelesen kimutatni. 6) Bizonyítvány a felől, hogy a lovaslást gyakorlatilag megtanulta.
7) Határozott nyilatkozat, hogy a növendék a felszerelési 100 frt. összeget, s azokra nézve, kik
fizetéses helyre kéredznek — hogy a szállás, élelmezés, gunyáért fizetendő összeget félvétenként
előre lefizetni kész. 8) A vizskötelezvény, melyben magát a növendék a 8 évi szolgálatra kötelezi,
állala, atyja vagy gyámja s két tanu által aláírva.

Oly kérvények, melyek a fenirt határidő után adatnak be, s melyek a szükséges csatolvá-
nyokkal ellátva nincsenek, vagy a melyekben nem áll tisztán, ha kérvényes mint katonai, tehát
fizetésmentes, vagy pedig mint fizetni köteles növendék akar fölvetetni, nem vevődnek tekintetbe.

A helyek betöltésénél előbb a tökéletesen alkalmas fizetőköteles versenyzőkre fog tekintet
vevődni, s csak azután a fizetésmentes helyekre kéredzőkre.

A fölvetett növendékek e felől a hadügyminiszterium által fognak értesítettetni, s tartoznak f.
év szeptember végéig az intézetben megjelenni, hol testi képességük iránt egy törzsorvos által még
egyszer megvizsgáltatnak s alkalmasnak találtván, a felszerelési 100 frt. összeg s a fizetéses he-
lyeknél a félévi élelmezési összeg lefizetése után az intézet létszámába fölvetetődnek.

(2—3)

A polgári baromorvosi tanulók az ilyeszeri polgári tanodákra nézi fenálló rendszer szerint
vevődnek fel, s kötelesek az intézet tanrendszeréhez tartozó minden tanulmányokat hallgatni, s az
oktatásban ép oly módon s oly mérvben részesülnek, mint a katonai növendékek.

A polgári növendékek vizsgálata, a bizonyítványok s oklevelek kiadása az intézet igazgató-
sága által a fenálló utasítások nyomán történik.

A polgári növendékek az intézet tanítói igazgatójának vannak alárendelve, a ki is minden
illetékes beadványokat egyenesen az államminiszteriumhoz terjeszt fel s ugyanettől közvetlenül
veszi a rendelvényeket is. A polgári növendékek létszáma minden évben a hadügyminiszterium-
hoz terjesztetik fel.

NEM HIVATALOS.

(191)

Hirdetés.

(2—3)

A Torda vármegyei magyarói birtokosság havasi több darab legelői a jövő 1862-ik évi
használatra jelen 1861-ik év augusztus hava 9-ik napján alólirtál m.-régeni udvarában árreme-
lés mellett hasznóberbe fognak adni, addig is az ir. helyen alólirtál értekezhetni.

M.-Régen, június 30-án, 1861.

Szekeres Sándor,

mint a magyarói birtokosság h. biztosa.

STEIN JÁNOS könyvtárusnál Kolozsvárt kapható: 100 magyar népdal.

Gyűjtötte s Bognár I. zongora-kíséretében kiadta Füredi Mihály.

Harmadik olcsó kiadás. Ára 3 forint.

Barmászat

avagy a hasznos házi állatok betegségeinek megismerése és orvoslása; különös
tekintettel a gazdasági állatok okszerű tenyésztésére. Ára 3 forint.

Mein Leben und Wirken

in Ungarn in den Jahren 1848 und 1849.

von ARTHUR GÖRGEY.

2 kötet, ára 6 frt 75 kr. osztrák értékben.

UNIO

Zsebkönyv 1848-ra.

Gróf TELEKY DOMOKOS aczélmé-
szeti arcképével.

Szerkeszté: URHÁZY.

Füzve 3 forint helyett 2 forint.

Selyembe kötve 5 frt helyett 3 forint.

KORÁNY

ZSEBKÖNYV.

A ref. esk. ifjúság dolgozataiból

SZERKESZTIK S KIADJÁK

B. BÁNFFI DEZSŐ és RÉTHI LAJOS.

Bolti ára 1 frt 30 kr.

Deák Ferencz beszéde. Ára 12 kr.
Erdélyhoni jogtudomány, írta Dó-
zsa Elek jogtudor. Első könyv: Er-
délyhoni közjogtan. Második.
könyv Magyar magán-jogtan.
Harmadik könyv: Magyar pertan

A három kötet ára 6 frt o. é.

Törvénytudományi műszótár, köz-
rebocsátja a magyar tudós társaság;
második bővített kiadás, 2 frt o. é.

Szervezeti javaslat, az erdélyi ev. ref.
főtanodák rendezésére. Bizottsági meg-
állapítás nyomán dolgozta: Gáspár

János, n.-enyedi neveléstanár és is-
kolamesteri képezde-igazgató. Ára 60kr.

Gr. Battányi Lajos arcképe 1 frt.

Gr. Teleki László arcképe 1 frt.